

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

یاشار نورایی منتقد سینما و دانش آموخته حقوق:

در سینمای هالیوود وکیل و قاضی فاسد می بینیم

رونوشت اتفاقات دادگاه را به هیئت نظارت بر قضات می دهیم تا از کار، بیکار شوی. اینجا همان مسئله نظارت مطرح است. چون فرد، فسادپذیر است و به راحتی، می تواند وسوسه شود در صورتی که قدرت جمعی و دستگاه های نظارتی وجود داشته باشد، طبیعی است بهتر جلوی فساد گرفته می شود که این در ساختار حقوقی آمریکا هست. این دانش آموخته حقوق با اشاره به مقاله ای درباره مقایسه فیلم های درام حقوقی ایرانی و آمریکایی تصریح کرد: در مقاله مذکور، به دو نتیجه اصلی رسیده بودند؛ شخصیت های تک بعدی قضایی در ایران و محدودیت های سیاسی و اجتماعی که وجود دارد موجب تفاوت درام های حقوقی هستند. چیزی که درباره فیلم های آمریکایی تبدیل به مسئله نمی شود چون هم قاضی فاسد و هم وکیل فاسد می بینید. در اینجا نیز فرانک قهرمان نیست و کلی نقصان دارد. حتی روش های حقوقی که به کار می برد، ممکن است مورد تایید نباشد. به نظر من، شخصیت هایی که کم کم از تیرگی به سپیدی می رسند، مواعی که سد راه آنها می شود، به آنها بعد انسانی می بخشد. اگر با یک واقعه و ناگهانی دچار تحول می شدند، برای مخاطب، باورپذیر نمی شد. این تحول هم بار دراماتیک دارد چون باعث افزایش هیجان می شود و با روال رئالیستی و شناختی که از انسانیت داریم، تطابق بیشتری دارد. وی راجع به محیطی که وجدان امکان رشد دارد، گفت: به نظر من، وجدان در مکانی رشد پیدا می کند که با دو مسئله همزیستی داشته باشد: آزادی و استقلال. بخش مهمی از اثر راجع به این است که آدمی اسیر الکل است و از آن دسته وکیل هاست که به اصطلاح، دنبال آمبولانس می دوند، او چگونه به استقلال می رسد؟ این استقلال باعث می شود این آدم دوباره وجدانش را پیدا کند. ژان ژاک روسو، آزادی و وجدان را کنار هم قرار می دهد. اگر آب و هوا برای رشد گیاه نباشد، گیاه رشد نمی کند چون در خلا، این رشد اتفاق نمی افتد.

یاشار نورایی در سخنان پایانی عنوان کرد: شکل رسیدگی قضایی باید کاملاً مبتنی بر عقلانیت باشد و احساس نباید نقشی داشته باشد تا جوامع دچار مشکل نشوند. پایه گذاری حقوق باید کاملاً بر اساس منطق باشد چون چیزی که عقلانی و منطقی است می تواند به عنوان قرارداد اجتماعی و حقوقی مورد احترام همه قرار بگیرد. اگر احساسی باشد، هر کس می تواند تفسیر خودش را داشته باشد. اصحاب

همه جایزه بردن پل نیومن را پیش بینی می کردند. او با راجع به سیدنی لومت درباره دلیل علاقه کارگردان اثر به فیلمنامه نسخه دیوید ممت نمایشنامه نویس مشهور و ساخت اثر بیان کرد: جذابیت «حکم» برای من این بود که داستان رستگاری آدمی است که به انتهای خط رسیده است. فردی که می تواند هویت از دست رفته خودش را دوباره پیدا کند؛ از طریق حیات بخشیدن به وجدان خفته ای که مدت هاست فراموش کرده است. شغل وکیل را کنار بگذارید. آدمی داریم که به دلیل مشکلاتی در گذشته، دچار سرخوردگی و الکل شده است. همچنین، در شغل خودش موفق نیست. قاب بندی ها و عناصر بصری اثر به شکلی است که انگار او در خودش و در گذشته مدفون شده است. این مسئله وجدان از دست رفته، نوعی شبکه از دست رفته هم هست. برای نشان دادن زوال و ساختار حقوقی که مثل ساختمان های درون فیلم، باشکوه بودند و شکوه خودشان را از دست داده اند، کارگردان سراغ ساختمان های اشرافی در شهر نیویورک می رود مثل ساختمانی که محل سکونت اسقف است. معماری که بر شخصیت هاسمسلط است و در عین حال پر از صحنه های بالا و پایین رفتن از پله هاست. این حاکی از این است که شخصی که می خواهد خودش را بازیابی کند، باید با موانع متعددی مقابله کند. کیوان کثیریان راجع به نمایش فساد در پلیس و دستگاه قضایی آمریکا در سینمای هالیوود گفت: در سینمای آمریکا، معمولاً اینگونه است که نهایتاً پلیس، خودش جلوی فساد پلیس را می گیرد و موضوع را حل می کند. اینجا هم همین است. در نظام قضایی، فساد و پشت پرده های ناسالم نشان داده می شود ولی در نهایت، یک قاضی با وجدان یا در این فیلم یک هیئت منصفه با وجدان عدالت را برقرار می کند. در «حکم»، هیئت منصفه به طور ناگهانی به نفع موکل فرانک رای می دهد. در سینمای آمریکا همیشه چنین الگویی وجود دارد. در اینجا هم قاضی قصد داشت جریان را به نفع دکترها تمام کند ولی در نهایت، این نظام قضایی، خودش دست به اصلاح خودش می زند. این الگو هم اینجا رعایت شده است چون حتی فرانک هم پیش بینی نمی کند که در دادگاه، برنده شود. در نهایت، به شکلی غافلگیر کننده، عدالت اجرا می شود. یاشار نورایی در تکمیل سخنان کیوان کثیریان عنوان کرد: اگر دقت کنید اوج به خود آمدن فرانک، زمانی است که جلوی قاضی می ایستد و می گوید

پانصد و چهلمین برنامه سینماتک خانه هنرمندان ایران، غروب روز دوشنبه، ۲۹ خرداد ماه ۱۴۰۲، به نمایش فیلم سینمایی «حکم» به کارگردانی سیدنی لومت محصول سال ۱۹۸۲ با عنوان «وکیل و مسئله وجدان» در تالار استاد ناصری خانه هنرمندان ایران اختصاص داشت. با پایان اکران اثر، یاشار نورایی منتقد سینما و دانش آموخته حقوق به تحلیل فیلم پرداخت و کیوان کثیریان مدیر سینماتک خانه هنرمندان ایران، مدیریت نشست را بر عهده داشت.

در ابتدای نشست، یاشار نورایی درباره شرایط سینمای آمریکا در زمان ساخت «حکم» گفت: «حکم» در دوره ای اهمیت پیدا می کند که ما افول هالیوود نور می بینیم. از ۱۹۶۵ تا ۱۹۸۲، دوره کارگردان سالاری در سینمای آمریکا بود که دیگر تهیه کنندگان نقش چندانی نداشتند و این قدرت را به دانش آموختگان سینمایی می دادند که وارد صنعت سینما شده بودند و می توانستند فیلم های پر فروش بسازند. فیلم های پر فروشی که جنبه هنری قوی داشتند. در عین حال، قدرت داشتند که در این فیلم ها دست به تجربه های جدید بزنند. در زمانی که اثر ساخته می شود، کارگردان سالاری دچار افول می شود چون بسیاری از این کارگردانان که قدرت زیادی داشتند، فیلم های شان شکست تجاری می خوردند. بنابراین استودیوهای فیلمسازی ترجیح می دادند در موضوعاتی که انتخاب می کنند هم کارگردان بتواند قدرت نسبی داشته باشد و هم استودیوها ضرر نکنند. این فیلم، نمونه نهایی فیلمی است که می توانست تماشاگر را به تأمل وادارد و هم در زمان خودش، فیلم تماشاگر پسندی بود.

این منتقد سینمایی راجع به طریقه حضور پل نیومن در نقش «فرانکی گالوین» در «حکم» عنوان کرد: پل نیومن در زمانی به این اثر اضافه می شود که دارد دوران افول خودش را طی می کند. ۵۵ ساله است و دیگر آن جوان خوش چهره سابق نیست. فیلم هایی که در دهه ۱۹۷۰ میلادی بازی کرده بود هم از لحاظ بازیگری برگ برنده ای محسوب نمی شدند. انگار شباهتی بین شخصیت پل نیومن در دنیای واقعی و نقش او در «حکم» وجود دارد از این رو، ایفای نقش را قبول می کند و با شیوه سیدنی لومت کارگردان که به تمرین های فراوان پیش از شروع جلسات فیلمبرداری متکی است، همراه می شود. در فصل جوایز ۱۹۸۲، تمام جوایز به «گاندی» می رسد در صورتی که

نیکی کریمی
پاتنه آ پناهی ها
فرشته حسینی
هدی زین العابدین
حسین سلیمانی
صدف عسگری
محمد صدیقی مهر
یاسین مسعودی
با حضور مهدی حسینی نیا

کماندو خانم ها
SQUAD OF GIRLS
کارگردان منیر قیودی
تهیه کننده محمدرضا منصوروی

توسط گروه فیلم و عکاسی
سینما و تئاتر مرکز فرهنگی
و هنری خانه هنرمندان ایران
تهیه و توزیع شده است
تلفن: ۰۲۱-۷۷۵۸۲۴۲۲
www.rooznamehsaba.com
© ۱۳۹۹